ASIANTUNTIJALAUSUNTO
HE 172/2018 vp
Kuuleminen 29.11.2018

Hanna Kortemaa
Elintarviketurvallisuusvirasto

Pvm
28.11.2018

Dnro
6103/0004/2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE SIEMENLAIKSI SEKÄ LAIKSI SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA (HE 172/2018 vp)

Siemen on tärkeä tuotantopanos viljelijöille. Hyvälaatuinen siemen on menestyvän kasvintuotannon perusta. Sertifioidun siemenen tuotantoala on vuosittain noin 36 000 ha ja tämä tuotanto varmistaa, että viljelijöiden käytössä on Suomen kasvuolosuhteisiin soveltuvia lajikkeita ja niiden siemeniä. Siemenlain tärkein tehtävä on edistää korkealaatuista kasvintuotantoa ja turvata siementuotanto.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira katsoo, että siemenlain päivittäminen on tarpeellista ja ajankohtaista. Maa- ja metsätalousministeriö on tuonut ehdotuksessaan mukaan useita uusia, ajankohtaisia elementtejä kuten koneellinen allekirjoitus, tunnistautumaton näytteenotto etämyynnissä sekä miehittämättömän ilma-aluksen käyttömahdollisuus valvonnassa.

Uudessa siemenlaissa lainsäädännön ulkopuolelle on jätetty vähäisten siemenmäärien markkinoille saattaminen loppukäyttäjille. Lainsäädäntö kohdentuu ammattimaisiin toimijoihin, minkä Evira katsoo oikeaksi lähestymistavaksi. Evira kannattaa sitä, että pakkaamoiden hyväksymiseen on lisätty riskiperusteisuutta ja joustavuutta siten, että tarkastukset tehdään arvioidun riskin perusteella ja hyväksynnän voimassaoloaikaa on jatkettu. Evira pitää hyvänä sitä, että lajiketestauksen ja -hyväksynnän molemmat peruselementit eli viljelyarvokokeet ja DUS-testaus on mainittu siemenlaissa.

Viranomaisen on usein ollut vaikea pysäyttää laittomia siemenkauppiaita, jotka haittaavat laillisten toimijoiden elinkeinoa. Evira tukee ehdotusta uudesta seuraamusmaksusta ja mahdollisuudesta sulkea lainvastaisissa tilanteissa internetsivuja. Mahdollisuus julkaista valvontatuloksia edistää tehokasta valvontaa.

Evira katsoo, että toimijan vahingonkorvausvelvollisuus on kohtuuton. Vastaavanlaista ankaraa vastuuta ei tiettävästi tunneta muiden EU-maiden lainsäädännössä. Evira ymmärtää hyvin, että velvollisuudella halutaan varmistaa, että kaikki viljelijät saavat hyvälaatuista siementä, mutta usein myös siemenalan toimijat ovat maanviljelijöitä tai muita pieniä toimijoita ja ankarasta vastuusta seuraava korvausvelvollisuus on heille usein taloudellisesti kohtuuton. Kaikkein ankarimmin vahingonkorvausvelvollisuus on kohdistunut puutarhasiementen maahantuontiyrityksille, joilla ei ole keinoja varmistaa kansainvälisten yritysten tuottamien puutarhasiementen laatua sekä siemenperunasektorille, jossa eräät kasvitaudit kuten tyvimätä, voivat esiintyä piilevinä. Virallisten siemenperunatarkastusten yhteydessä ei oireita ole näkyvissä, mutta kasvuolosuhteista johtuen joissain tapauksissa tauti seuraavana vuonna puhkeaa pellolla näkyviin. Ankaran vastuun velvoitetta on mahdollista kiertää esimerkiksi ulkomaille sijoittuvan internetkaupan kautta, joten siemenalan toimijat eivät ole tasapuolisessa asemassa.

Hanna Kortemaa
Yksikönjohtaja